

Apró közlemény / Short communication

Az ágas holdruta új előfordulása a Mátrában

BORDÉ Sándor

bordesana@gmail.com

New occurrence of the Daisy-leaf moonwort (*Botrychium matricariifolium*) in the Matra Mts (Northern Hungary)

Abstract – 12 individuals of *Botrychium matricariifolium* (Retz.) A. Braun was found in the Matra Mts on 12. 06. 2020, on the edges of a mountain meadow. There are no historical or current records for this species from this area. The species formerly was listed as extinct species in Hungary. Recently, there are only two observations in the country; a single individual was found in the Mecsek Mts in 2008 (disappeared in the next year), and a seemingly stable population was found in the Kőszeg Mts in 2016.

Keywords: legally protected species, North Hungarian Mountains, Ophioglossaceae, Pteridophyta

Összefoglalás – 2020. június 12-én a *Botrychium matricariifolium* (Retz.) A. Braun 12 példányát találtak a Mátrában, egy hegyi rét szegélyében. A fajnak a hegység területéről korábbi előfordulása nem ismert. A fajt korábban hazánkból kipusztultként tartották számon. Aktuálisan országosan csupán két lelőhelyen került elő a növény. 2008-ban a Mecsekben egyetlen tövét találták, ahol a megtalálását követően el is tűnt. 2015-ban a Kőszegi-hegységben stabil állománya került elő.

Kulcsszavak: Északi-középhegység, harasztok, kígyónyelvfélék, védett faj

2020. június 12-én Berlinszki Bernadett társaságában a kis holdruta (*Botrychium lunaria* (L.) Sw.) és a kígyónyelv (*Ophioglossum vulgatum* L.) mátrai élőhelyeinek látogatása során egy magasan fekvő, északi kitétséggű, meredek réten [8186.1] több száz kis holdruta és kis körtike (*Pyrola minor* L.) állományban az ágas holdruta (*Botrychium matricariifolium* (Retz.) A. Braun) (1. ábra) 5 fiatal hajtását találtuk. Az alig 50 m²-es terület a rét egyik kisavanyodó, félárnyékos szegélyében található. Ugyanitt egy későbbi látogatásunk során további 5 hajtást találtunk és további kettőt a rét átellenes szegélyében, 30 és 40 méterre az előbbiektől, kevésbé árnyékolt helyen, így összesen 12 hajtást számoltunk. 2020. július 20-ra a méretesebbek (20 cm körüli magasságúak) valószínűleg saját súlyuk alatt megrogytak, három növény pedig teljes egészében eltűnt; a megmaradt növények mind spórát érleltek, még a legkisebb is, ami alig érte el a 4 cm-es magasságot, így kedvező időjárási körülmények között szaporodásuk biztosítottnak látszik. Az élőhelyen előrehaladott cserjésedés észlelhető, így a beavatkozás és kezelés ajánlott. A felfedezésről a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság illetékeseit értesítettük.

Az ágas holdruta a hazai vörös listán kihalt státusszal szerepelt (NÉMETH 1989, KIRÁLY 2007). 2008-ban váratlanul bukkan fel a Mecsekben egyetlen példánya, ahol a megtalálását követően el is tűnt (LENGYEL 2009). A Kőszegi-hegységben 2016-ban fedezték fel újra (SCHMIDT 2017) – itt azóta minden évben 25–50 felszíni hajtással megjelenik a növény (Schmidt D. & Kóródi B. *in litt.*). Így a mátrai mindösszesen a harmadik aktuális megkerülése a fajnak Magyarország területén. Bízunk benne, hogy az összes szomszédos ország vörös listáján kritikusán veszélyeztetett besorolású faj mátrai állományát sikerül a kőszegihez hasonlóan stabil állapotban tartani.

1. ábra A mátrai ágas holdruta egy példánya (a szerző felvétele)

Fig. 1 Daisy-leaf moonwort from the Matra Mts (photographed by the author)

Irodalom

- NÉMETH F. (1989): Száras növények. – In: RAKONCZAY Z. (szerk.), *Vörös Könyv. A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett állat- és növényfajok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 265–325.
- KIRÁLY G. (szerk.) (2007): *Vörös Lista. A magyarországi edényes flóra veszélyeztetett fajai*. – Sajtó kiadás, Sopron.
- LENGYEL A. (2009): New occurrence of *Botrychium matricariifolium* (Retz.) A. Braun EX W. D J Koch in Hungary. – *Acta Botanica Hungarica* 51(1-2): 99–104.
- SCHMIDT D., SZÉPLIGETI M. & BARTHA D. (2017): *Botrychium matricariifolium* W. D. J. Koch. In: RAAB-STRAUBE E. & RAUS T. (eds.): Euro+Med-Checklist Notulae, 8. – *Willdenowia* 47: 293–309.

Béérkezett / received: 2020. 08. 12. • Elfogadva / accepted: 2020. 09. 12.